

pwc

Klimaindeks Innlandet

2023

Innhold

01. <u>PwCs klimaindeks</u>	<u>4</u>
02. <u>Hovedfunn fra årets analyse</u>	<u>10</u>
03. <u>Hva er kjennetegn på en god klimastrategi?</u>	<u>19</u>
04. <u>Hvordan gå fra strategi til handling?</u>	<u>27</u>
05. <u>Hva nå?</u>	<u>33</u>
06. <u>Klimaindeks for Innlandet 50 største selskaper</u>	<u>36</u>
07. <u>Vedlegg</u>	<u>38</u>

01

PwCs klimaindeks

2030 er ingen fjern fremtid

Krig i Europa, energikrise og inflasjon har flyttet oppmerksomhet bort fra klimakrisen det siste året. I mai 2023, i forkant av fjorårets lokalvalg, så vi at klima falt på listen over de viktigste sakene for velgerne, der det i 2019 og 2021 var [oppgitt som den viktigste saken](#) for de fleste. I august i fjor så vi derimot at klima igjen lå på toppen. Ekstremværet Hans, som herjet i Sør-Norge i starten av den måneden, [kan ha spilt en betydelig rolle](#) i dette, med sine ødeleggelser på infrastruktur, natur og hjem i løpet av sommeren. Internasjonalt ble det i fjor sommer satt global varmere rekord flere ganger, og i både Europa og Nord-Amerika var det flere runder med hetebølger og skogbranner. Ødeleggelser som følge av klimaendringene skaper langvarige konsekvenser for privatpersoner, kommuner, næringsliv, og ikke minst natur og økosystemer. Ifølge klimaforskningen er dette bare en forsmak på hva vi kan vente oss fremover. Selv om verden preges av andre viktige saker, blir klimakrisen stadig mer alvorlig, og konsekvensene merkes allerede i dag.

For å stanse klimaendringene må verdens utslipp ned til [netto null](#) i 2050. Mye av kraften til å gjennomføre utslippskutt og finne nye løsninger ligger hos næringslivet. Et av hovedfunnene i Klimaindeks Innlandet 2023 er at kun fire av 50 selskaper har god offentlig klimarapportering, og bare ett av disse kan vise til utslippskutt i egen virksomhet og verdikjede.

EU har med sitt «grønne giv» som mål å bli klimanøytral innen 2050. Det nye bærekraftsdirektivet, [CSRD](#), stiller krav om at svært mange selskap må rapportere om sin

påvirkning og arbeid med klima og miljø. Av de 50 selskapene som inngår i Klimaindeks Innlandet 2023 er det to selskaper som skal rapportere etter CSRD i første gruppe, det vil si for rapporteringsår 2024. Videre ligger omtrent halvparten av selskapene an til å bli rapporteringspliktige fra og med 2025.

I Norge skal utslippene kuttes med minst 55 % innen 2030, og i eierskapsmeldingen forventer staten at statseide selskaper setter seg mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalen.

Samtidig trenger vi ytterligere virkemidler fra lokale og nasjonale myndigheter for å skru opp farten i omstillingen. Siden 1990 har [utslippene i Norge](#) gått ned med under 5 %, som viser at vi ikke er i nærheten av å nå de nasjonale klimamålene om 55 % reduksjon innen 2030. [Klimakontrollen.no](#), som er utarbeidet av PwC, Skift og Zero, viser at vi ikke vil nå våre mål for 2030 før 2043 med dagens politikk. Nylig har [Miljødirektoratet utredet 85 klimatiltak](#) som skal gjøre det mulig å nå Norges klimamål,

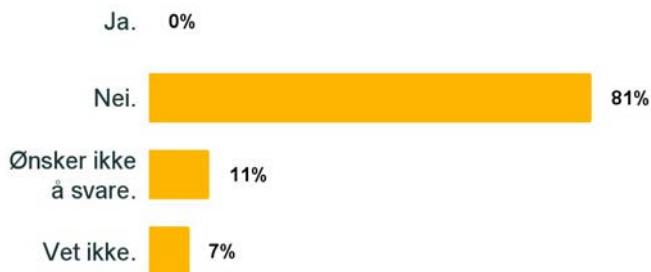
4 av 50 selskaper har god offentlig klimarapportering. Ett av disse kan vise til utslippskutt i egen virksomhet og verdikjede.

som viser at det er behov for flere virkemidler for å utløse utslippskuttene. Vi trenger et taktskifte både i næringslivet og politikken som til sammen kan bidra til å innfri reduksjonsmålet vårt.

I vår spørreundersøkelse, som ble sendt ut til ledere for klima- og bærekraftsarbeid i Innlandets 50 største selskaper, svarer ingen at politikerene er modige nok i klimapolitikken.

2030 er ikke lenger en fjern fremtid, og konsekvensene av klimaendringene berører allerede mennesker og natur. Med kun seks år igjen til å nå målet om en reduksjon på 55 % har vi kommet mindre enn én tiendedel på vei. Det er tydelig at vi trenger økt engasjement fra både myndigheter, velgere og næringslivet fremover.

Jeg opplever at politikerne er modige nok i klimapolitikken

Kort om Klimaindeksen

PwCs nasjonale Klimaindeks er en årlig oversikt over hvordan det står til med klimaarbeidet og -rapporteringen til de 100 største selskapene i Norge. I tillegg gjøres en rekke regionale analyser, slik som denne.

Klimaindeks Innlandet er basert på offentlig tilgjengelig informasjon om hvordan de 50 største selskapene i Innlandet fylke jobber med sitt klimafotavtrykk. Informasjonen er hentet fra selskapenes års- og bærekraftsrapportering, og er analysert og vurdert av PwC. I tillegg har vi sendt ut en spørreundersøkelse til selskapene som inngår i Klimaindeksen. Her kartlegges hvordan selskapene rigger seg for grønn omstilling, og svarene bidrar til ytterligere innsikt i analysene. Vi har også inkludert spørsmål om hvordan selskapene forbereder seg til CSRD. Spørreundersøkelsen ble besvart av 27 av de 50 største selskapene.

Klimaindeksen presenterer også flere analyser på bransjenivå. Ulike bransjer står overfor ulike utfordringer og kan derfor ikke alltid sammenlignes direkte, men nyttige perspektiver og funn kan uansett pekes på.

Hvorfor gjør vi dette?

PwCs formål er å bygge tillit i samfunnet og løse viktige problemer. Klimaendringene er blant de største utfordringene verden står overfor. Næringslivet spiller en sentral rolle i den grønne omstillingen og må ta grep for å kutte utslipp. Gjennom Klimaindeksen bidrar vi til kunnskap om og åpenhet rundt eksisterende og planlagte klimatiltak i Norges og regionenes største selskap. Samtidig belyser vi hvordan selskaper kan jobbe enda mer målrettet og bidra til å løse klimakrisen. Ved å rette søkelyset mot behovet for fullstendige klimaregnskap, ambisiøse klimamål og faktiske utslippskutt, viser også Klimaindeksen hva som skal til for å få til vellykket klimarapportering i tråd med kravene i CSRD.

Fremgangsmåte og forbehold

I Klimaindeksen vurderer PwC hvorvidt selskapene rapporterer sitt klimaregnskap etter god praksis, samt om selskapene kan vise til reduksjon i klimagassutslipp i henhold til Parisavtalen. Metodikken i Klimaindeksen har utviklet seg over flere år og er basert på sentrale kriterier i [GHG-protokollen](#).

Vi benytter også kravene i CSRD som en del av metodegrunnlaget. Klimastandarden derfra (ESRS E1) vil være førende for hvordan selskaper

rapporterer sitt klimafotavtrykk og utslippsreduksjoner i årene fremover. Flere av landets og regionenes største selskaper vil måtte rapportere i henhold til direktivet allerede neste år.

[EUs Low Carbon Benchmark](#) benyttes for å vurdere om selskapene kutter i tråd med målene i Parisavtalen. Det er ikke mulig å etablere en fasit for hvordan de største selskapene – på tvers av bransjer – skal redusere utslipp for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader som målsatt i Parisavtalen. EUs Low Carbon Benchmark er utarbeidet til hjelp for at porteføljeforvaltere kan vurdere porteføljeselskapers klimagassreduksjon og klimastrategi i henhold til Parisavtalen. Dette legger til grunn at selskaper må kutte sine utslipp med et gjennomsnitt på 7 % årlig for å kutte i henhold til en utslippsbane som samsvarer med Parisavtalen. I tillegg må et selskap vise til kjernevirksomhet som ikke bidrar til innelåste utslipp (såkalt «carbon lock-in»).

Reduksjon i utslipp kan gjøres i form av absolutte utslipp, som er en ren mengdebasert indikator, eller utslippsintensitet.

«Carbon lock-in», eller «innelåste utslipp» beskriver aktiviteter som forlenger eller fornyer eiendeler og infrastruktur som

bidrar til klimagassutslipp over mange år. Det kan eksempelvis dreie seg om etablering av nye oljefelt eller investeringer i store infrastrukturprosjekter som produserer fossil energi, og som forventes å være operative over flere tiår.

Utslippsintensitet indikerer et forhold mellom mengden utslipp og en økonomisk eller fysisk faktor som er relevant for kjernevirksomheten. Utslippsutviklingen måles år mot år.

Basert på Klimaindeksens metodikk for å vurdere klimaregnskap og utslippsreduksjoner plasseres Innlandets 50 største selskaper i fem kategorier:

1. Selskaper som kutter minst 7 % og er i tråd med Parisavtalen
2. Selskaper som kan vise til utslippskutt, men ikke i tråd med Parisavtalen
3. Selskaper med god klimarapportering, men som ikke reduserer sine utslipp

4. Selskaper som har forbedringspotensial i klimarapporteringen
5. Selskaper som ikke, eller i liten grad, rapporterer klimagassutslipp

For å tydeliggjøre hvilke kriterier som må være oppfylt for å kunne plasseres i de ulike kategoriene er det utarbeidet en matrise som vises under. Et selskap må kunne tilfredsstillе samtlige kriterier i en kategori for å havne i den.

Analysen er basert på offentlig tilgjengelig informasjon fra de 50 største selskapene i Innlandet etter omsetning i 2022. Finansielle tall er hentet fra Proff Forvalt, basert på konserntall i de siste tilgjengelige årsregnskapene per 31. oktober 2023.

Kriterier for klimaregnskap	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Klimagassutslipp rapporteres i absolutte tall	✓	✓	✓	✓	
Klimagassutslipp rapporteres i CO ₂ -ekvivalenter	✓	✓	✓	✓	
Rapporterer separat på både Scope 1 og 2	✓	✓	✓	✓	
Rapporterer separat på både Scope 1, 2 og 3	✓	✓	✓		
Vesentlige utslipp i Scope 3 er inkludert i rapporteringen	✓	✓	✓		
Kriterier for utslippsreduksjoner					
Kan vise til reduksjon i utslipp (absolutt eller intensitet)	✓	✓			
Kriterier for å være i tråd med Parisavtalen					
Kutter iht. EU Low Carbon Benchmark (absolutt eller intensitet) på 7 % årlig over tre år	✓				
Kjernevirksomhet som ikke bidrar til innlåste utslipp, eller såkalt «carbon lock-in»	✓				

Datagrunnlaget består av selskapenes års- og bærekraftsrapporter for 2022. Dette betyr at informasjon om selskapenes klimaarbeid som ikke kommer frem i selskapenes års- og bærekraftsrapporter kan være utelatt av vår analyse. Selskaper som innen 31. oktober 2023 ikke hadde publisert års- eller bærekraftsrapport ble ikke inkludert i analysen.

PwC tar forbehold om og presiserer at Klimaindeksen ikke analyserer eller gjør vurderinger av hvorvidt et selskap er mer eller mindre klimavennlige. Vi ettergår heller ikke utslippstallene som vi innhenter fra selskapenes klimaregnskap. Derimot presenterer PwC i Klima- indeksen sin vurdering av kvaliteten på informasjonen selskapene selv oppgir om sitt klimaarbeid og -rapportering.

Blant selskapene som analyseres finnes selskaper som er på PwCs kundeliste. PwC ønsker å spesifisere at alle vurderinger som er gjort på selskapsspesifikt nivå, er forankret i metodikken som er vedlagt rapporten. Metodikken publiseres blant annet fordi PwC ønsker å fremme transparens og gjøre det tydelig at selskapene vurderes ut fra like kriterier.

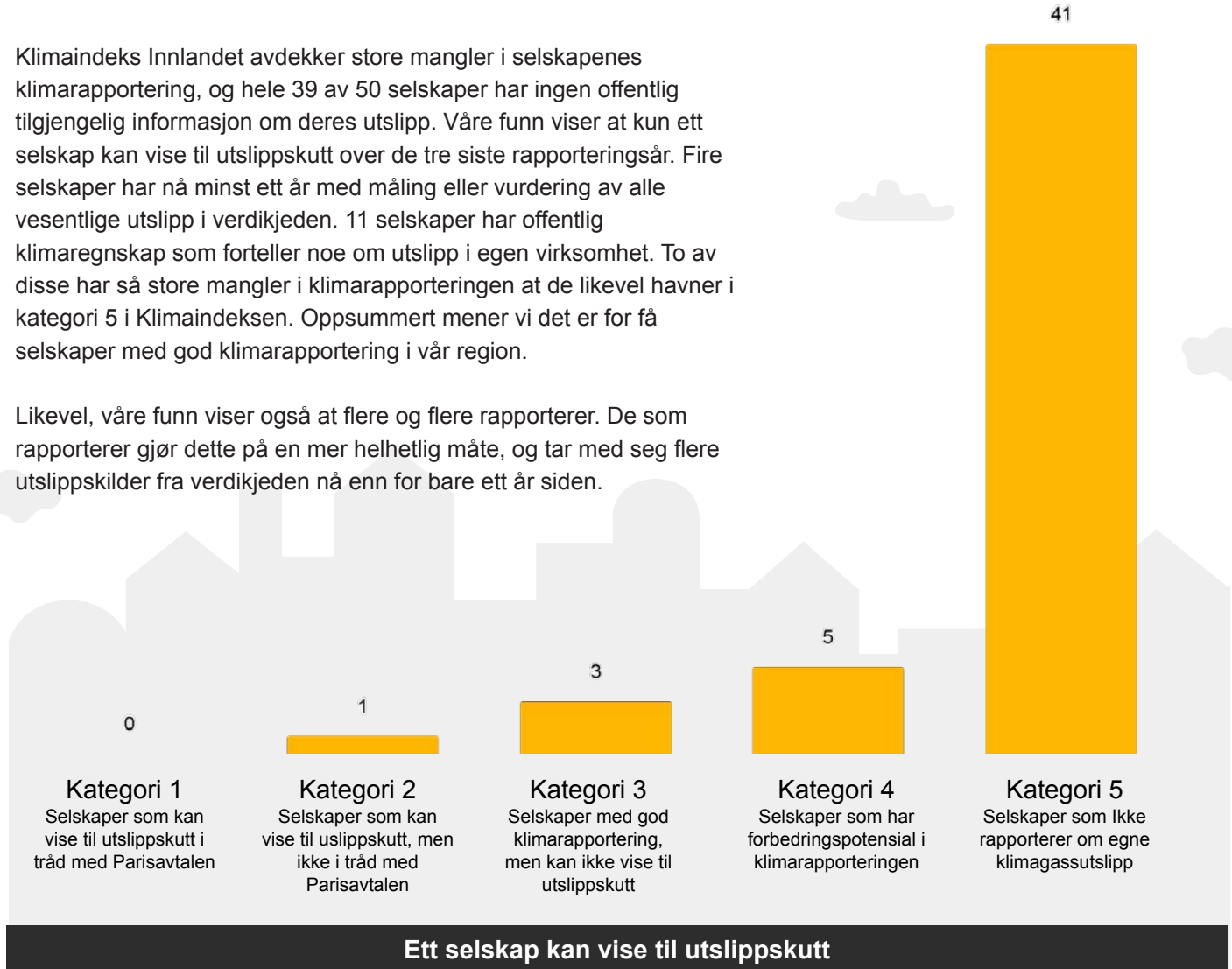
02

Hovedfunn fra årets analyse

4 av 50 med god klimarapportering

Klimaindeks Innlandet avdekker store mangler i selskaperens klimarapportering, og hele 39 av 50 selskaper har ingen offentlig tilgjengelig informasjon om deres utslipp. Våre funn viser at kun ett selskap kan vise til utslippskutt over de tre siste rapporteringsår. Fire selskaper har nå minst ett år med måling eller vurdering av alle vesentlige utslipp i verdikjeden. 11 selskaper har offentlig klimaregnskap som forteller noe om utslipp i egen virksomhet. To av disse har så store mangler i klimarapporteringen at de likevel havner i kategori 5 i Klimaindeksen. Oppsummert mener vi det er for få selskaper med god klimarapportering i vår region.

Likevel, våre funn viser også at flere og flere rapporterer. De som rapporterer gjør dette på en mer helhetlig måte, og tar med seg flere utslippskilder fra verdikjeden nå enn for bare ett år siden.

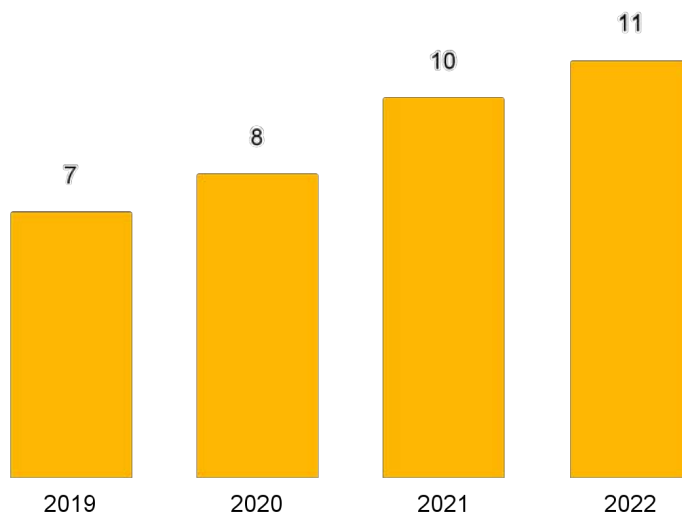

11 selskaper rapporterer om egne klimagassutslipp

Et klimaregnskap som viser selskapets utslipp fra ulike aktiviteter bør ligge til grunn for alle selskaper som ønsker å redusere sin negative påvirkning og bidra i den grønne omstillingen. I år har 11 av 50 selskaper et offentlig klimaregnskap på plass. Dette er en økning fra 10 selskaper i fjor og trenden er positiv.

Andelen av de 50 største selskapene i Innlandet med tilgjengelig klimaregnskap

Få inkluderer alle vesentlige indirekte utslipp

Våre funn sier noe om kvaliteten på klimaregnskapene til Innlandets største selskaper. Et godt klimaregnskap kjennetegnes av at:

- › Klimagassutslipp rapporteres i absolutte tall i CO₂ ekvivalenter, med separat rapportering for Scope 1 (direkte utslipp), Scope 2 (indirekte utslipp fra innkjøpt energi) og Scope 3 (utslipp fra verdikjeden)
- › Innkjøpt elektrisitet i Scope 2 skal være beregnet og oppgitt etter både lokasjons- og markedsbasert metode
- › Alle vesentlige utslipp i Scope 3 skal inkluderes
- › Rapporten skal inkludere sammenlignbare utslippstall over tid, helst med minst tre års historikk

For mer veiledning om førende prinsipper rundt klima regnskap i henhold til GHG-protokollen, les mer i [Vedlegg I](#).

Selskaperes rapportering har særlig forbedringspotensiale når det kommer til indirekte utslipp i verdikjeden (Scope 3). Disse utgjør som regel størsteparten av selskapers klimapåvirkning, og er utslipp som selskaper har store muligheter til å påvirke. Ved å kartlegge og rapportere vesentlige Scope 3-utslipp kan selskaper identifisere store utslippskilder i verdikjeden. En slik kartlegging bidrar blant annet til å

Andelen av de 50 største selskapene i Innlandet som ...

Har offentlig tilgjengelig klimaregnskap

Inkluderer indirekte utslipp (Scope 3)

Inkluderer alle vesentlige Scope 3-utslipp

4 av 11 selskaper med offentlig klimaregnskap har inkludert alle sine vesentlige utslipp fra Scope 3 i klimaregnskapet for 2022.

avdekke muligheter for å samarbeide med leverandører og kunder om utslippsreduksjon.

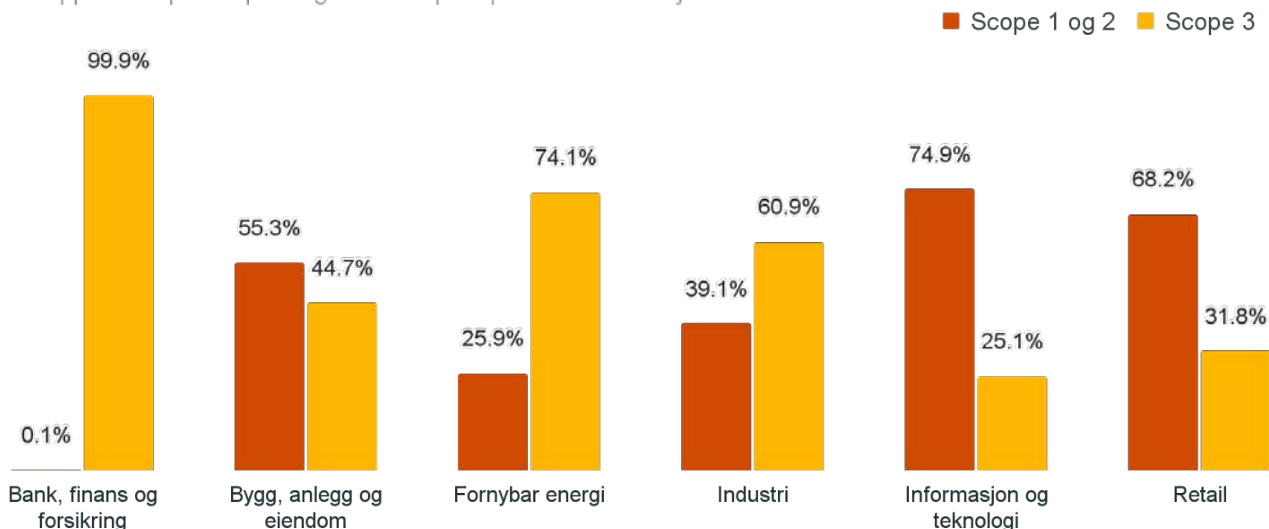
Fire selskaper i Innlandet har inkludert alle sine vesentlige utslipp fra Scope 3 i klimaregnskapet for 2022. Blant selskapene med offentlig tilgjengelig klimaregnskap, er det syv selskaper som har forbedringspotensial. Når dette fordeles på bransjenivå ser vi at *fornybar energi* og *bank, finans og forsikring* peker seg ut. Alle selskaper i disse bransjene rapporterer på vesentlige Scope 3-utslipp. Motsetningsvis har kun ett av fire selskaper innen *industri* rapportert på deres vesentlige Scope 3-utslipp.

I følge god praksis og GHG-protokollen bør selskaper kartlegge utslipp i hver av de 15 Scope 3-kategoriene, samt forklare hvilke utslipp som er inkludert og ekskludert i klimaregnskapet. Kategorier som inngår i selskapers Scope 3-utslipp varierer mellom bransjer. For å vurdere om selskaper rapporterer på sine vesentlige utslipp i Scope 3 baserer vi oss på følgende momenter:

- › Selskapets egen redegjørelse for at det er gjort en vurdering av hva som er selskapets vesentlige utslipp i Scope 3
- › *PwC Scope 3 Guidelines* ([se Vedlegg II](#)).

Tre av seks bransjer rapporterer høyere Scope 1 og 2 utslipp enn Scope 3

Utslipp fordelt på Scope 1 og 2 vs. Scope 3 på tvers av bransjer

Utslipp i verdikjeden er fem ganger større enn utslipp fra egen virksomhet

Blant de fire selskapene som i 2022 rapporterer på alle vesentlige kilder til indirekte klimagassutslipp, er Scope 3-utslipp i snitt 5,5 ganger større enn summen av selskapenes direkte klimagassutslipp (Scope 1) og utslipp knyttet til selskapenes innkjøpte energiforbruk (Scope 2).

Andelen er aller størst for *bank, finans og forsikring*, hvor Scope 3-utslipp utgjør 99,9 % av de totale utslippene. For *industri*, utgjør Scope 3-utslipp

61 % av de totale utslippene. Her varierer det imidlertid mye fra selskap til selskap. **Tre bransjer** skiller seg ut ved å ha lavere Scope 3-utslipp enn Scope 1 og 2. For *bygg, anlegg og eiendom* er dette ikke helt utenkelig, da bransjen kan ha vesentlige direkte utslipp, men sammenlikner vi med den nasjonale indeksen har alle tre bransjene over 75 % fotavtrykk i scope 3. Av selskapene i disse bransjene er det heller ingen som plasseres høyere enn kategori 4 i Klimaindeksen.

Alvorlig gap mellom nåværende utslippstrend og klimamål

Av elleve selskaper med et klimaregnskap er det ni som har inkludert siste to års historikk for Scope 1 og 2. Disse ni selskapene kan derfor brukes som et grunnlag for videre analyse om utvikling i utslippsreduksjoner blant regionens største selskaper. Scope 3 er ikke inkludert i denne analysen på grunn av begrenset historikk i tallgrunnlaget. Når tallgrunnlaget aggregeres opp vil Scope 3 også skape risiko for dobbelttelling, siden noen selskapers Scope 3 utslipp allerede er inkludert i andres Scope 1 og 2 utslipp.

I analysen som følger ønsker vi å sammenligne det aggregerte tallgrunnlaget opp mot nasjonale og internasjonale klimamål, og begrenser derfor tallgrunnlaget til kun Scope 1 og 2.

Når vi samler de ni selskapene for å se nærmere på utviklingen de siste to årene finner vi en moderat nedgang i Scope 1 og 2. Selskapene kan vise til reduksjon på 3 % i Scope 1 og 2 fra 2021 til 2022. Utslippsbanen går i riktig retning, men det eksisterer fremdeles et stort gap mellom denne nedgangen og utslippsbanen som skal til for å nå globale og nasjonale mål for 2030.

Nåværende rapportering viser en reduksjon på 3 % i Scope 1 og 2 fra 2021 til 2022.

Utslippsutviklingen som vises i de neste to figurene inkluderer Scope 1 og 2-utslipp fra Norges største selskaper som har drift både i Norge og internasjonalt. Tallene vil derfor avvike fra Norges utslipp innenfor nasjonale grenser, som ofte fremkommer i statistikk når det gjelder nasjonal utslippsutvikling. Likevel anses dette som et representativt grunnlag for norsk næringsliv både i og utenfor Norge. Figurene viser for eksempel at *industri og olje og gass* utgjør en enda større andel av totale direkte utslipp. Disse sektorene har de største punktutslippene i Norge og har i tillegg betydelige utslipp i utlandet. Det er derfor avgjørende å kutte utslipp i disse sektorene, samtidig som at alle andre bransjer også må bidra med sin andel utslippskutt.

De ni analyserte selskapene er naturligvis ikke representative for hele næringslivet eller hele bransjer, men gir en indikasjon på utviklingen blant de aller største

aktørene i regionen som ofte har størst mulighet til å gjennomføre utslippsreduksjoner.

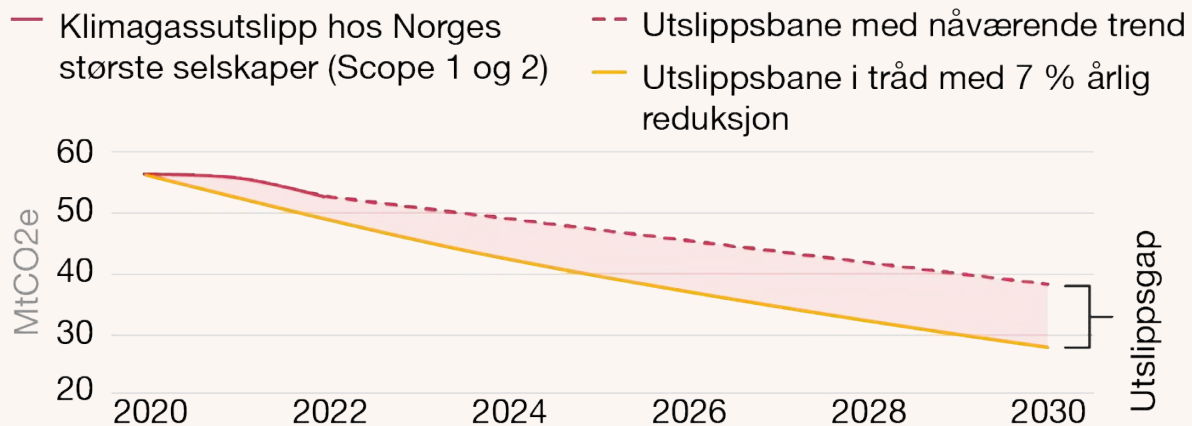
Sammenlikning mot det nasjonale

Sammenligner vi dette med tallene fra den nasjonale Klimaindeksen var resultatene noe av de samme. Basert på 74 av de største selskapene i Norge over de siste tre år var utslippsreduksjonen på omtrent 3 % per år. Utslippsutviklingen per bransje varierte stort fra 26 % nedgang til 6 % økning. På bransjenivå finner vi en nedgang i de aller fleste bransjer i egne utslipp over de siste tre årene, men reduksjonen er langt fra stor nok til å lukke utslippsgapet på samlet nivå.

Bransjefordelingen viser hvilke klimakutt som virkelig monner for totalen. Av totale utslipp i Scope 1 og 2 blant Norges største selskaper er det *industri* som står for den største andelen (ca. 55 % i 2022). Selskapene i *industri* har kuttet utslipp i Scope 1 og 2 med rundt 2 % de siste tre årene, og gitt deres andel av totalen er det deres utslippskutt som virkelig beveger snittet på samlet nivå.

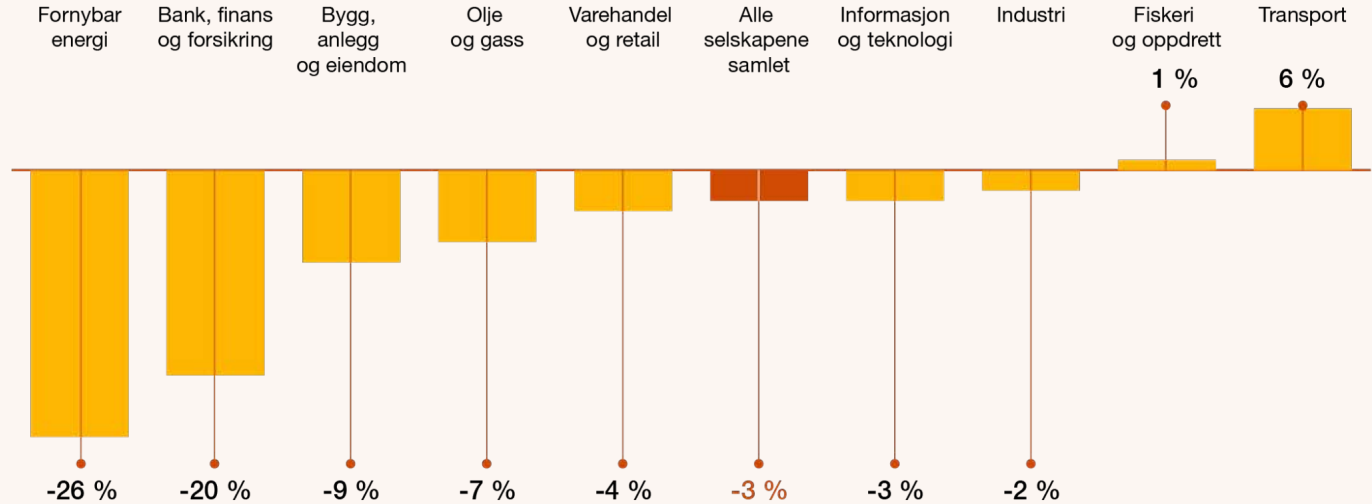
For eksempel kan *fornybar energi* vise til hele 26 % årlig reduksjon, men siden deres utslipp er såpass

Hvor langt unna er Norges største selskaper fra 2030-målene?

Nesten alle bransjer viser en reduksjon i Scope 1 og 2, men kun 3 % nedgang på samlet nivå

Inkluderer kun 74 av 100 selskaper som har 3 års historikk i Scope 1 og 2

lave i utgangspunktet (kun 2,4 % av totale Scope 1 og 2) er det kun 3 % årlig kutt som kommer frem på et samlet nivå av alle selskapene.

Bank, finans og forsikring ligger like bak *fornybar energi* med årlige kutt i Scope 1 og 2 på 20 %, men bransjens reelle klimapåvirkning ligger i deres Scope 3-utslipp som ikke vises i analysene og figuren over. Det samme gjelder for *fiskeri og oppdrett*, hvor nesten 92 % av utslippene ligger i deres verdikjede (ofte knyttet til innkjøpt fiskefôr). Tre av ni selskaper i toppkategorien i årets nasjonale klimaindeks tilhører *fiskeri og oppdrett* på grunn av deres reduksjoner i Scope 3-utslipp, til tross for en liten økning i Scope 1 og 2 for bransjen

som helhet. Vi ser i tillegg en positiv trend for *bygg, anlegg og eiendom* og *olje og gass* som viser til en reduksjon i egne utslipp på over 7 %. *Transport* er derimot en bransje som viser til en årlig økning i egne utslipp på 6 %. I tillegg har *transport* tredje størst Scope 1 og 2-utslipp sortert etter bransje. Eksempler som dette belyser at selskapene innen kategorien *transport*, bør gjøre relativt store kutt i Scope 1 og 2 for å snu om dagens trend, mens bransjer som *bank, finans og forsikring*, *fornybar energi* og *fiskeri og oppdrett* kan i større grad fokusere på utslipp i verdikjeden for å bidra mest mulig. Uavhengig av hvor bransjene bør fokusere for å redusere utslipp, er det viktig at alle bidrar for å løse vårt felles problem.

03

**Hva er kjennetegn på
en god klimastrategi?**

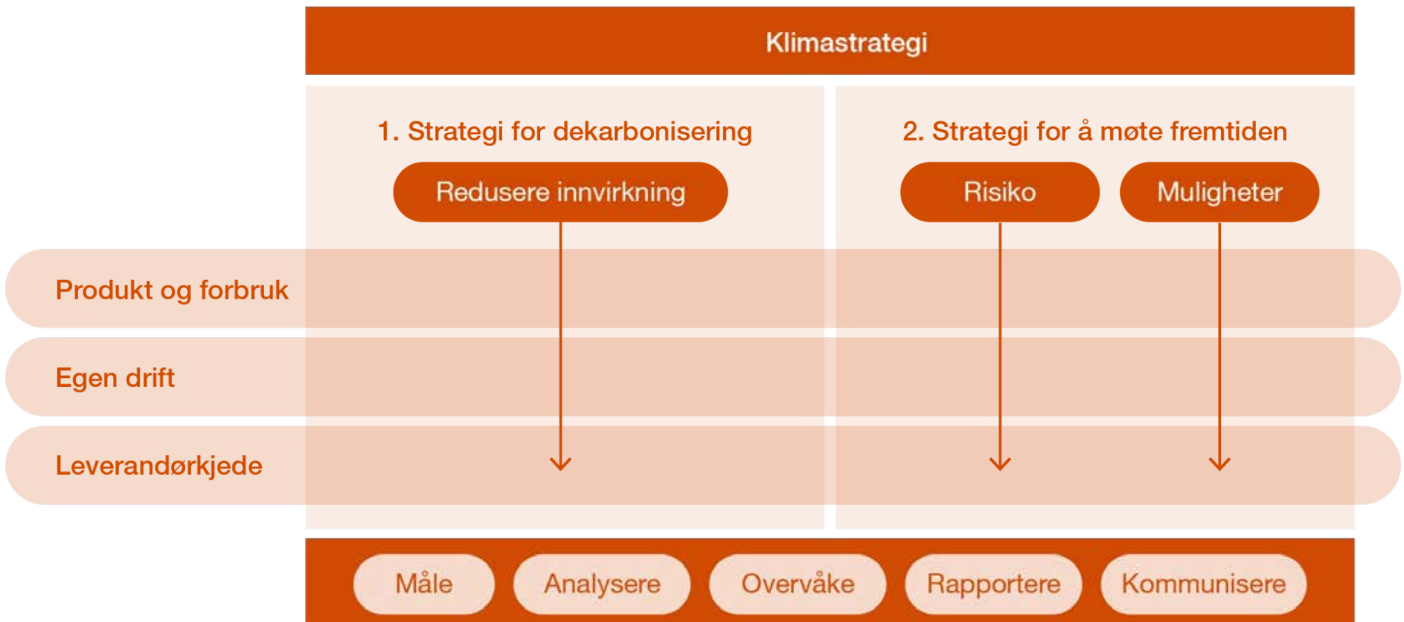
Hva er kjennetegn på en god klimastrategi?

Selskaper som ønsker et helhetlig og systematisk klimaarbeid må legge en robust klimastrategi til grunn. En god klimastrategi består av to grunnleggende pilarer, som vist i figuren under: (1) strategi for dekarbonisering og (2) strategi for å møte fremtiden.

Først og fremst må selskapet ha en troverdig strategi for hvordan utslipp skal kuttes i egen virksomhet og verdikjede. Selskapet må ta utgangspunkt i et robust og fullstendig klimaregnskap, for så å sette mål for utslippsreduksjon i tråd med ambisjonene i Parisavtalen.

Målene bør følges opp med en tydelig handlingsplan som består av konkrete tiltak, utslipps- og kostnadsberegninger, i tillegg til en tydelig ansvarsfordeling.

Selskapet må også ha en strategi for å møte en fremtid preget av klimaendringer og -politikk. Denne delen går ut på å kartlegge og følge opp klimarisiko og muligheter, samt vurdere hvordan selskapets forretningsmodell må omstilles for å passe inn i et lavutslippssamfunn. Dette kapitlet går dypere inn i disse to grunnleggende pilarene, og viser til status i næringslivet for begge områdene.

Strategi for dekarbonisering: Mål som tar oss mot Parisavtalen

Selskaper som ønsker å kutte utslipp i tråd med Paris avtalen bør sette mål for egen virksomhet. Disse målene bør være i henhold til det vitenskapen sier skal til for å unngå de verste konsekvensene av klimaendringene.

For å nå Parisavtalen har organisasjonen The Science Based Targets initiative (SBTi) utviklet et rammeverk for vitenskapsbaserte klimamål. Et eksempel på et vitenskapsbasert mål er å redusere utslipp med minimum 50 % innen 2030. Målene må være tallfestet og kombineres med regelmessig monitorering for å sørge for god progresjon mot måloppnåelse.

[SBTis Corporate NetZero Standard](#) gir konkret veiledning, kriterier og anbefalinger for å støtte næringslivets forpliktelser til netto null utslipp i tråd med 1,5-gradersmålet. For å få godkjent klimamål av SBTi må selskapet vise til troverdige planer for ambisiøse utslippskutt frem mot både 2030 og 2050 innenfor Scope 1, 2 og 3.

I årets analyse har vi kartlagt hvilke av de 50 største selskapene på Innlandet som har fått godkjent klimamål frem mot 2030. Det viser seg at ingen av selskapene har fått sine mål for 2030 godkjent av SBTi. Noen få benytter seg av veiledningen fra SBTi i utarbeidelsen av sine klimamål, uten at disse har blitt godkjent.

Forskjeller på SBTi, EU og Norges målsettinger om å redusere klimagassutslippene

SBTi har satt et mål om å oppnå en **50 % reduksjon** i klimagassutslipp innen 2030. Dette målet er i tråd med målene i Parisavtalen, som søker å begrense den globale oppvarmingen. EU sine tilsvarende mål er å redusere utslippene med minst **55 %** innen 2030. Norge har forpliktet seg til samme målsetting.

Selv om det er noe forskjeller i tilnærming, metodene som brukes osv., så retter alle seg mot å adressere klimaendringer gjennom konkrete og målbare tiltak.

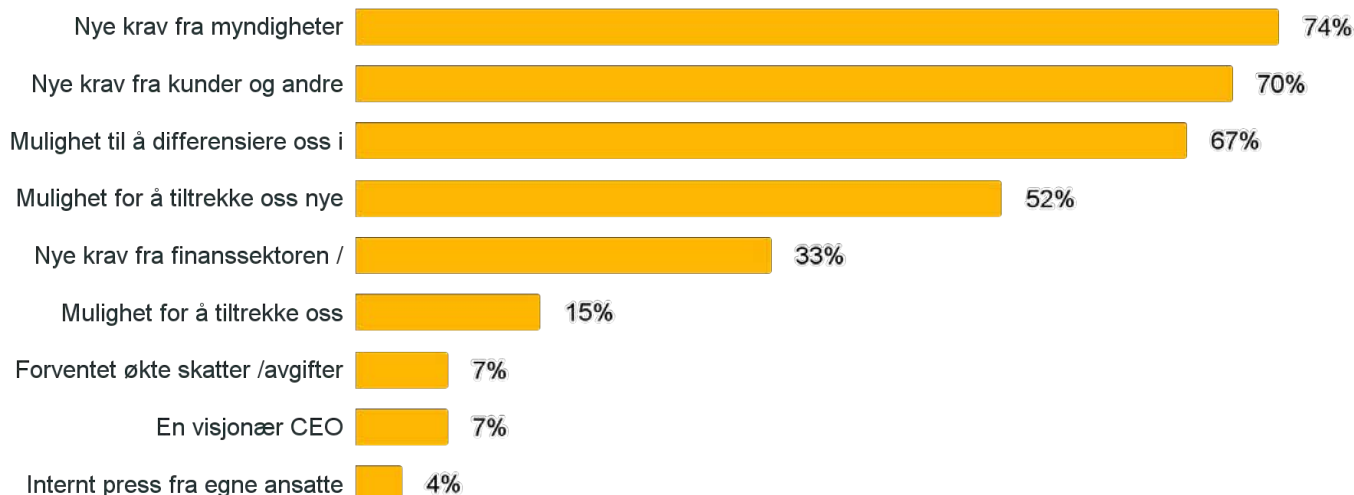
Drivere bak klimastrategier og utslippskutt

Hoveddriveren til å kutte utslipp blant selskaper varierer i stor grad. I Klimaindeksens spørreundersøkelse er det særlig fire grunner som skiller seg ut: (1) Nye krav fra myndigheter, (2) Nye krav fra kunder og andre interessenter, (3) Mulighet til å differensiere oss i markedet og bedre omdømme og (4) Mulighet for å tiltrekke oss nye kunder.

Dette tyder på at selskapene oppfatter muligheter knyttet til klimaomstillingen, og at klimakutt blir en viktig del av strategien for hvordan selskapet kan møte fremtiden.

Selskaper kutter utslipp på grunn av de nye kravene, men også for å øke selskapets tiltrekningskraft og bedre omdømme.

Hva er hoveddrivkraften bak arbeidet for å kutte utslipp?

Strategi for å møte fremtiden: Klimarisiko i strategiske beslutninger

God praksis for arbeid med klimarisiko

1

Etabler en tydelig styringsstruktur

2

Bruk minst to klimascenarioer

3

Estimer og tallfest risikoer og muligheter

4

Etabler en strategisk handlingsplan

5

Konsistent og transparent rapportering i tråd med TCFD-anbefalingene

God praksis for håndtering av klimarisiko består av fem konkrete elementer. De fire første elementene skaper grunnlag for rapportering i tråd med [Task Force on Climate related Financial Disclosures \(TCFD\)](#), men tilbyr også høy strategisk verdi for selskapets styring og kontroll.

1 Styringsstruktur

Først og fremst bør selskaper etablere en tydelig styringsstruktur for overvåking og håndtering av klimarisiko. Verden er i konstant endring, og klimarisiko vil dermed kreve kontinuerlig oppfølging som er forankret i selskapets styre og ledelse. Tydelige rutiner og ansvarsområder er suksessfaktorer for å få en robust styringsstruktur.

2

Minst to scenarioer

For å sikre kvalitet og sammenlignbarhet er det anbefalt at selskaper bruker minst to klimascenarioer i enhver analyse. Hvordan et selskap er eksponert for klimarisiko vil være avhengig av hvilket scenario man ser til, og det er viktig å fange opp hele spekteret av mulige konsekvenser.

TCFD-anbefalingene og etablert beste praksis viser at selskaper bør benytte seg av scenarioer fra IPCC (1,5°C, 2°C eller 3°C) eller IEA (STEPS, SDS eller NZE2050) om det er mulig, da dette skaper sammenlignbarhet på tvers av selskaper og bransjer.

3 Tallfestede estimater

Det er viktig at selskaper tallfester risikoer og muligheter. Dette er ofte krevende, men med gode forutsetninger og dokumenterte antagelser vil dette skape et bedre beslutningsgrunnlag for strategiske grep, spesielt knyttet til nye investeringer eller salgsmuligheter.

4 Strategisk handlingsplan

Når en klimarisikoanalyse er på plass, kan selskapene lage en strategisk handlingsplan for å håndtere klimarisiko. Handlingsplanen bør være tett knyttet til de tallfestede resultatene i analysen, men bør også trekke på funn om tidshorisonter og konsekvensvurderinger for risikoer og muligheter fra klimarisikoanalysen. Handlingsplanen bør også være en integrert del av selskapets helhetlige strategi og inkludere kvantitative mål og nøkkeltall, frister, eiere og oppfølgingsrutiner.

5 TCFD-rapportering

Til slutt bør selskapene samle resultatene fra analysen og levere konsistent og transparent rapportering i tråd med TCFD-anbefalingene. Ved å følge disse stegene og samle inn annen relevant informasjon, avdekket i en god klimarisikoanalyse, vil man være i stand til å svare ut alle anbefalingene i TCFD-rammeverket. Med dette sikres rapportering på klimarisiko som er konsistent, transparent og av høy kvalitet.

Etterlever næringslivet de fem elementene av god praksis i arbeid med klimarisiko?

Årets klimaindeks måler status på hvorvidt næringslivet etterlever de fem elementene av god praksis i arbeid med klimarisiko.

- › **Styringsstruktur:** 6 av selskapene har plassert ansvar for klimarisiko på øverste nivå i form av styret/eiere
- › **Scenarioanalyse:** 4 av selskapene har beskrevet minst to scenarioer
- › **Tallfesting:** 2 av selskapene har estimert og tallfestet klimarisiko
- › **Strategiske handlingsplaner:** 11 av selskapene har tilpasset sin forretningsmodell og strategi til å omfavne klimamålene og den grønne omstillingen.
- › **Rapportering:** 3 av selskapene beskriver at de rapporterer om klimarisiko i tråd med anbefalingene fra TCFD.

På aggregert nivå viser dette at næringslivet fremdeles er umodne på området, og at enkelte deler av arbeidet med klimarisiko er krevende. Flere selskaper har begynt å håndtere klimarisiko med en tydelig styringsstruktur og årlig rapportering, men jobben med å tallfeste klimarisiko i lys av en god scenarioanalyse er fremdeles lite utstrakt. Ettersom CSRD vil kreve rapportering på vurderinger knyttet til klimarisiko, forventer vi en økende trend

Kun 3 selskaper benytter rammeverket TCFD, men flere av selskapene etterlever ett eller flere av de fem elementene av god praksis i arbeid med klimarisiko

fremover. Noen bransjer er langt mer modne på klimarisiko enn andre, som beskrevet i større detalj i neste avsnitt.

På vei opp: Naturrisiko får mer fokus, men henger fremdeles bak klimarisiko

I desember 2022 ble det vedtatt en egen global naturavtale, som har som visjon å stanse naturtapet innen 2030 og restaurere ødelagt eller skadet natur innen 2050. Naturinngrep har også blitt mye omtalt i mediene det siste året i forbindelse med saker om veiutbygging, hyttefelt og vindkraft på land. For næringslivet har naturrisiko blitt et begrep som selskaper må forholde seg til i økende grad. Med CSRD kommer det i tillegg en egen standard for biodiversitet og økosystemer (ESRS E4) som blant annet stiller krav til å rapportere på selskapenes evne til å tilpasse strategi og forretningsmodell i takt med naturrisiko, dersom dette blir vurdert å være et vesentlig tema for et selskap.

I vår undersøkelse ser vi at respondentene opplever liten forskjell på i hvilken grad klima og naturrisiko er relevant for henholdsvis egen virksomhet og verdikjede. 48 % av respondentene mener at klimarisiko er meget relevant for både egen virksomhet og verdikjede. En tilsvarende andel mener det samme om naturrisiko. Det er verdt å merke seg at det ikke er de samme respondentene, selv om andelen er helt lik.

15 % mener at naturrisiko er mest relevant for virksomhetens verdikjede.

Likevel ser vi at flere har startet arbeidet med klimarisiko enn naturrisiko. 48 % av respondentene har arbeidet med naturrisiko, mens hele 78 % har arbeidet med klimarisiko.

Selskapene ble også spurt om de mener klima- og naturrisiko er mest relevant for verdikjeden eller egen virksomhet. 30 % mener klimarisiko er mest relevant for verdikjeden, mens for naturrisiko mener 15 % det samme. Dette kan tyde på at klimarisiko i større grad oppleves som et verdikjedeproblem som ikke påvirker egen virksomhet direkte.

I juni i fjor publiserte PwC i samarbeid med miljøorganisasjonen Sabima rapporten [«Naturpositiv ledelse – En praktisk veileder til arbeid med naturrisiko i næringslivet»](#), som inneholder en femstegsmodell for naturpositiv ledelse for selskaper uavhengig av bransje.

Vi mener at naturrisiko bør håndteres som et risikomoment på lik linje som klimarisiko, da det påvirker både egen virksomhet og verdikjede. Med CSRD fremhever EU både klimarisiko og naturrisiko for næringslivet, og det er viktig at Innlandets største selskaper går foran ved å løfte naturrisiko høyere på agendaen.

0

4

**Hvordan gå fra
strategi til handling?**

Hvordan gå fra strategi til handling?

Når selskaper begynner å få bedre kontroll på klimaregnskap, klimamål og klimaplan, er det viktig å bygge videre med konkrete tiltak for å innfri klimamålene. Derfor er det nå nødvendig å omsette målene til handling og resultater i form av utslippskutt.

Dette kapittelet utforsker hvordan selskaper kan styrke nåværende arbeid med å operasjonalisere tiltak og kutte utslipp, samt peke på status i næringslivet på dette området.

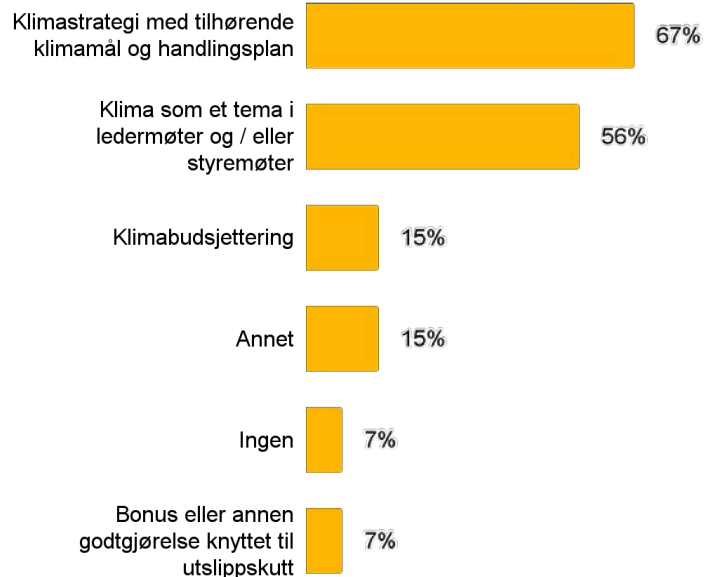
Styringsmekanismer for å oppnå utslippskutt

For å sikre at klimamålene nås og tiltakene gjennomføres, innfører stadig flere selskaper ulike former for styringsmekanismer for å følge opp klimaarbeidet.

Under CSRD skal selskaper redegjøre for hvordan de jobber med styring og kontroll på klimafeltet, for eksempel hvor ofte og hvordan klima diskuteres i ledelsen, hvorvidt bonus og lederlønninger er koblet mot utslippsreduksjoner, hvilken internkontroll som er på plass, og hvorvidt selskapet har opprettet en intern karbonpris.

I vår undersøkelse har vi spurt om hvilke styringsmekanismer selskapene benytter i dag for å planlegge og oppnå utslippskutt. Vi ser at klimastrategi med tilhørende klimamål og handlingsplan er det mest valgte alternativet, med klima som et tema i ledermøter og/eller styremøter tett bak.

Hvilke styringsmekanismer benytter din virksomhet for å planlegge og oppnå utslippskutt?

Rutiner for internkontroll sikrer selskapenes kvalitet i rapporteringen, og reduserer risiko for feil. 67 % svarer at de har en form for internkontroll på plass, men graden av formalisering og struktur varierer. Kun 19 % svarer at de har formaliserte kontrollaktiviteter for alle vesentlige temaer og indikatorer. Likevel er dette høyere enn tilsvarende tall i PwC sin nasjonale klimaindeks.

Ved spørsmål om hvordan selskapene planlegger å investere i klimaarbeid de neste 1–3 årene, viser undersøkelsen at de mest prioriterte tiltakene blant respondentene er å investere i intern kapasitet og kompetanse.

Eksempler på dette er intern kompetansebygging, allokering av økte midler til kjøp av klima- og rapporteringsverktøy og ansettelse av flere medarbeidere til klimaarbeid. Vektleggingen av kompetansebygging handler trolig om at selskapene innser hva som faktisk forventes og kreves av et helhetlig klimaarbeid. Videre svarte kun 1/3 av respondentene at de vil henholdsvis investere i egenutviklede klima- og rapporteringsverktøy og allokere ressurser og midler til interne innovasjonsprosesser for utvikling av egne klimaløsninger.

Hvordan planlegger din virksomhet å investere i klimaarbeidet de neste 1–3 årene?

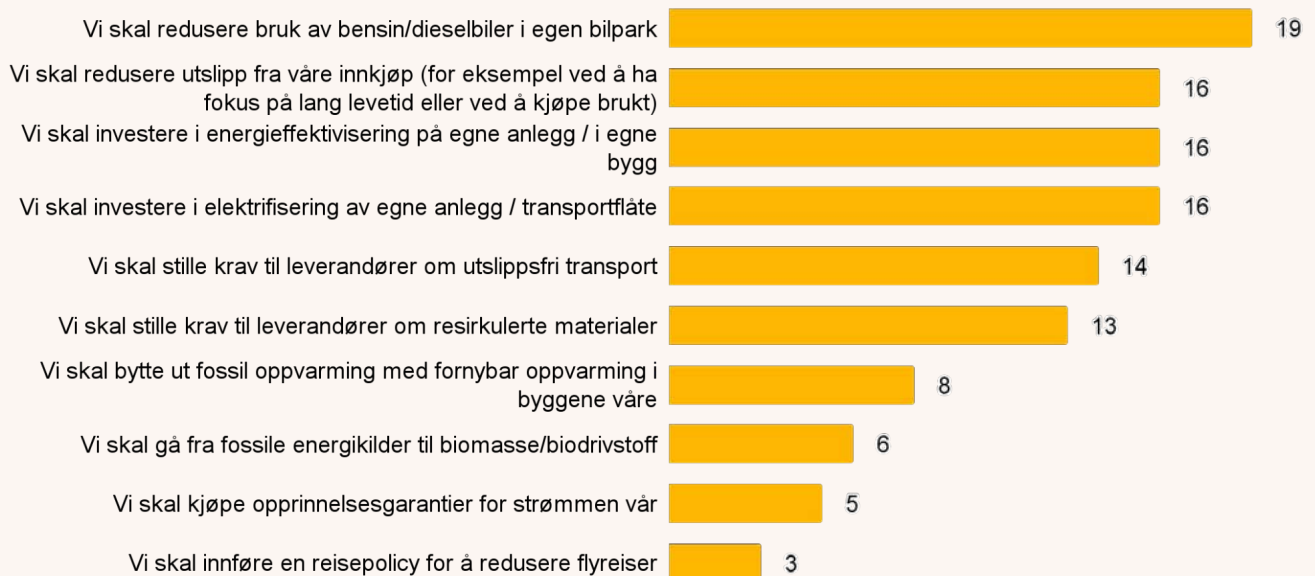

Status i næringslivet: Taktskifte til klimatiltak i verdikjeden

I spørreundersøkelsen blir selskapene spurt om hvilke tiltak de har gjennomført i år, og hvilke tiltak de planlegger fem år fremover i tid. Tiltakene som ble prioritert det siste året er hovedsakelig knyttet til investeringer i energieffektivisering i egne bygg og kutt i bruk av diesel/bensin i egen bilpark. Når selskapene tenker fremover,

planlegger de derimot ikke bare å redusere direkte utslipp og utslipp fra strømforbruk, men også de indirekte utslippene fra verdikjeden, for eksempel gjennom å redusere utslipp fra sine innkjøp, stille krav til leverandører om resirkulerte materialer og utslippsfri transport, samt bytte ut fossil med fornybar oppvarming.

Prioriterte tiltak virksomhetene planlegger å innføre i løpet av de neste fem årene for å redusere utslipp

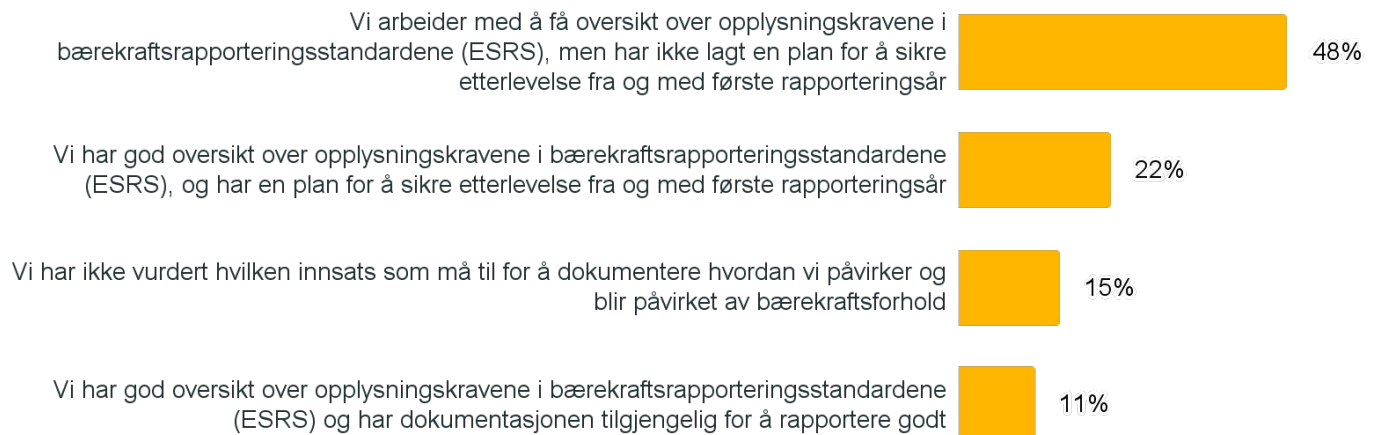

Økte krav til klimarapportering

CSRD vil i stor grad påvirke selskapers klimarapportering. Når selskapene må være åpne om hvor de er og hvor de skal, håper myndighetene at dette skal bidra til bedre beslutningsgrunnlag både internt i selskapet og for interessenter og investorer. Gjennom økte krav til sammenlignbar, pålitelig og relevant klimainformasjon, er målet at direktivet også skal utløse mer ambisiøst og systematisk klimaarbeid, endringer i forretningsmodeller og mer bærekraftige selskapsstrategier. Les mer om CSRD og en oppsummering av rapporteringsstandarden knyttet til klima (ESRS E1) i [Vedlegg III](#) og [IV](#).

Det kan være krevende å få oversikt over alle kravene og datapunktene som skal være med i bærekraftsrapporteringen framover. Om lag halvparten av selskapene svarer i spørreundersøkelsen at de nå arbeider med å få oversikt over kravene i CSRD, men at de ikke har en plan for å sikre etterlevelse fra og med første rapporteringsår. Generelt er selskapene klar over at det kommer nye og omfattende krav, og har begynt arbeidet med å sette seg inn i dette.

Dersom ditt selskap omfattes i 2024–2026, i hvilken grad er dere godt forberedt for å imøtekomme kravene fra CSRD?

Forventede utfordringer med å imøtekomme CSRD-kravene

Utfordringer knyttet til koordinering og datafangst

CSRD vil påvirke hvordan selskaper samler inn og strukturerer innsikt og data. I spørreundersøkelsen oppga selskapene hvilke type utfordringer de forventer i møte med CSRD. De mest valgte utfordringene var mangel på god og fullstendig data, mangel på systemstøtte og verktøy for å samle og behandle dataen, mangel på kompetanse internt og vanskeligheter med innhenting av relevant informasjon fra verdikjeden og nøkkelinteressenter.

CSRD stiller krav om at selskaper må innhente informasjon fra verdikjeden, ikke bare egen virksomhet. Dette gjør det mer krevende å koordinere, samle inn og sikre fullstendige data. Det blir derfor viktig at selskaper har god systemstøtte, ikke minst for å få inn gode tall og tiltak knyttet til Scope 3.

05

Hva nå?

Både næringsliv og myndigheter må sette opp farten

For å lykkes med å nå målene i Parisavtalen må både næringsliv og myndigheter sette opp farten i utslippskutt på tvers av bransjer. Norges utslipp av klimagasser er redusert med under 5 % siden 1990.

[Klimakontrollen.no](https://www.klimakontrollen.no) viser at vi med dagens politikk er 13 år bak skjema for å nå målene våre for 2030. Det er dermed et enormt behov for at vi prioriterer og gjennomfører tiltak som faktisk nytter. I spørreundersøkelsen svarer hele 78 % av respondentene at myndighetene ikke tilrettelegger for at næringslivet skal kunne bidra til å oppnå Norges klimamål på en god nok måte.

Selskapene hadde også mulighet til å oppgi hva de savner fra myndighetene, som ville gjort det enklere for selskapene å kutte utslipp og forbedre klimaarbeidet. Her er det spesielt to temaer som går igjen:

- › Tydelige og forutsigbare rammevilkår
- › Økonomiske tiltak

Respondentene opplever nasjonale retningslinjer uklare, for milde og at det tar for lang tid før de er satt i verk. Tydeligere rammebetingelser, like konkurransevilkår og skjerpede krav med insentiver som understøtter kravene løftes frem som sentrale faktorer myndighetene kan forbedre. Helt konkret nevnes EUs Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) som et eksempel. Uten tilsyn fører heller ikke disse retningslinjene til reell omstilling.

Respondentene nevner manglende informasjon om ENOVA-støtte til energieffektivisering av eksisterende bygninger. Mange av selskapene i Klimaindeks Innlandet er i *bygg, anlegg og eiendom*-sektoren, og disse er godt kjent med EPBD og de følger direktivet vil få. Kort fortalt er de fleste bygg i Norge klassifisert lavt i energimerkesystemet, og fremover må disse bygningene oppgraderes nærmere dagens standard. Det vil kreve mye arbeidskraft, materialer og midler.

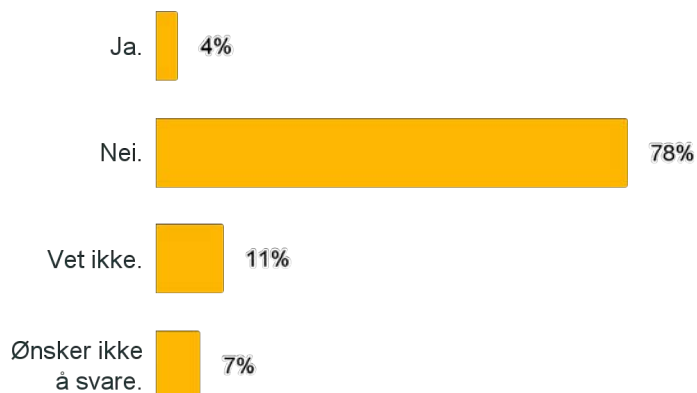
Respondentene etterspør også forutsigbare økonomiske tiltak, som fremmer reelle klimakutt. Tiltak som støtte og reduserte avgifter som understøtter lovgivning og kompenserer for klimatiltak løftes frem. Videre pekes det på behov for offentlige databaser for klimautslippsfaktorer, samt en database av miljødeklarasjoner (EPD) tilsvarende Boverket i Sverige.

Selskapene i den nasjonale spørreundersøkelsen av de 100 største selskapene i Norge løfter i tillegg frem tilrettelegging for godt klimaarbeid gjennom rapportering og virkemidler til å støtte omlegging til sirkulære løsninger. Mer om dette er beskrevet i den nasjonale rapporten.

PwC anbefaler selskaper å jobbe systematisk og langsiktig med eget klimaarbeid.

Klimastandarden (ESRS E1) under CSRD kan brukes som en sjekkliste over alle ingrediensene i et helhetlig klimaarbeid. Det er viktig å få på plass et tydelig eierskap i ledelsen, og deretter få med hele organisasjonen og alle relevante interessenter for å jobbe målrettet med egen påvirkning, risiko og muligheter. Selskaper må ha vitenskapsbaserte mål, tiltak, handlingsplaner og effektive styringsmekanismer. Det er sentralt å få på plass et klimaregnskap som også dekker alle vesentlige Scope 3-utslipp, god internkontroll, og mekanismer som for eksempel klimabudsjettering eller intern karbonpris. Med slike styringsmekanismer vil næringslivet spare tid og ressurser som brukes til klimaledelse, og øke sin handlekraft knyttet til omstilling og utslippsreduksjoner.

Myndighetene tilrettelegger for at næringslivet skal kunne bidra til å oppnå Norges klimamål på en god måte

06

**Klimaindeksen for
regionens 50
største selskaper**

Kategorisering av selskap i Klimaindeks Innlandet 2023

Kategori 1: Selskaper som kan vise til utslippskutt i tråd med Parisavtalen

Selskaper som kutter minst 7 % og er i tråd med Parisavtalen

Ingen selskaper i kategori 1

Kategori 2: Selskaper som kan vise til utslippskutt, men ikke i tråd med Parisavtalen

SpareBank1 Østlandet

Kategori 3: Selskaper med god klimarapportering, men kan ikke vise til utslippskutt

Eidsiva Energi

Moelven Industrier

Gudbrandsdal Energi Holding

Kategori 4: Selskaper med forbedringspotensial i klimarapporteringen

Nammo

K.A. Rasmussen

Gjermundshaug Gruppen

Hunton Fiber

Norsk Tipping

Kategori 5

Selskapene i kategori fem har enten svært mangelfull eller ingen rapportering om egne klimagassutslipp. Det er 41 selskaper i denne kategorien.

07

Vedlegg

I. Klimaregnskap i henhold til Greenhouse Gas Protocol

Ifølge GHG-protokollen er det fem prinsipper som bør ligge til grunn for et helhetlig klimaregnskap:

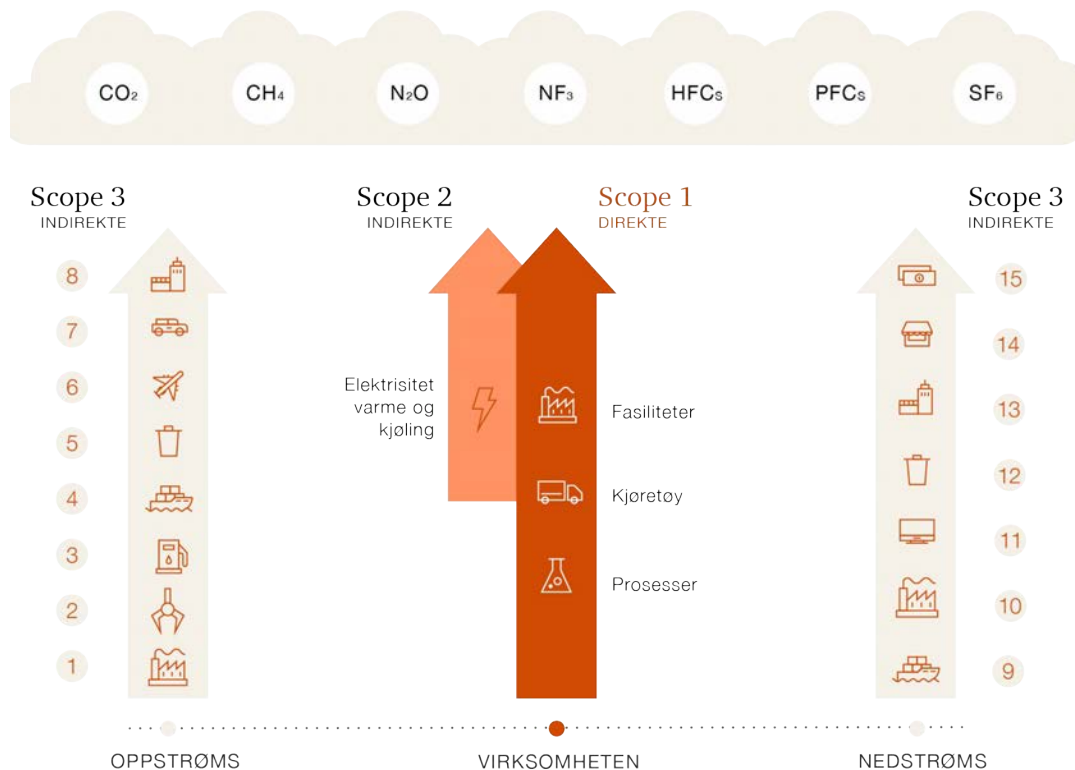
- › *Relevans* sikrer at klimaregnskapet inneholder nok informasjon til at eksterne og interne brukere kan fatte beslutninger, og at det inkluderer relevante deler av organisasjonens virksomhet.
- › *Fullstendighet* betyr at alle relevante utslippskilder innen et valgt område er inkludert.
- › *Konsistens* innebærer at informasjon skal være sammenlignbar over tid.
- › *Åpenhet* peker på at informasjon må samles på en måte som gjør den reviderbar, både internt og eksternt, og at antagelser, utelatelser, referanser og kilder skal oppgis.
- › *Nøyaktighet* sikter til at data skal være nøyaktig nok til at leserne skal kunne stole på resultatene, og at estimer og beregninger skal gjøres på en slik måte at resultatene blir så riktige som mulig.

Klassifisering av utslipp i henhold til GHG-protokollen

Scope 1: Direkte utslipp knyttet til bedriftens aktiviteter og eiendeler. For eksempel fra egne kjøretøy, bygninger, fabrikker, utstyr og maskiner.

Scope 2: Utslipp knyttet til bedriftens innkjøpte energi. For elektrisitet skiller GHG-protokollen mellom lokasjons- og markedsbasert metode. Lokasjonsbasert metode beregner utslippene utfra et fysisk perspektiv, og tar utgangspunkt i landet eller regionen strømmen er produsert i. Markedsbasert metode henter sitt beregningsgrunnlag i ordningen for kjøp og salg av opprinnelsesgarantier.

Scope 3: Andre indirekte utslipp fra bedriftens verdikjede. Scope 3 deles inn i 15 kategorier og består av utslippene oppstrøms og nedstrøms i verdikjeden. Oppstrømsutslipp er tilknyttet utslipp fra varer og tjenester virksomheten kjøper fra andre, som kapitalvarer og produksjon av forbrukt drivstoff og energi. Nedstrømsutslipp dekker utslipp fra varer og tjenester virksomheten selger til andre, som for eksempel investeringer, utleide lokaler og foredling av solgte produkter. I de aller fleste bransjer ligger størstedelen av utslippene i Scope 3.

Scope 3-kategorier

1. Innkjøp, produkter og tjenester
2. Innkjøp, kapitalvarer
3. Drivstoff og energirelaterte aktiviteter
4. Oppstrøm transport og distribusjon
5. Avfall fra egen drift
6. Forretningsreiser
7. Ansattes pendling
8. Leide lokaler og utstyr
9. Nedstrøm transport og distribusjon
10. Foredling av solgte produkter
11. Bruk av solgte produkter
12. Avhending av solgte produkter
13. Utleide lokaler og utstyr
14. Franchiser
15. Investeringer

II. PwC Scope 3 Guidelines

PwC har utviklet en egen modell som viser hvor sannsynlig det er at et selskap, innen en gitt bransje, har vesentlige utslipp i en av de 15 kategoriene i Scope 3.

For hver bransje er det vurdert om de ulike kategoriene er **sannsynligvis vesentlig (rød)**, **potensielt vesentlig (gul)** og sannsynligvis ikke vesentlig (grå), vist i figur under.

	Bank, finans og forsikring	Shipping og offshore	Matvareproduksjon	Varehandel og retail	Fornybar kraft	Olje og gass	Transport	Industri	Kontorvirksomhet	Reiseliv	Bygg, anlegg og eiendom
1. Innkjøpte varer og tjenester	Gul	Gul	Rød	Rød	Gul	Gul	Gul	Rød	Rød	Rød	Rød
2. Kapitalvarer	Grå	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Grå	Gul	Gul
3. Produksjon av forbrukt drivstoff og energi	Grå	Rød	Rød	Gul	Rød	Rød	Rød	Rød	Grå	Rød	Rød
4. Innkjøpt transport og distribusjon	Grå	Gul	Gul	Rød	Gul	Gul	Gul	Rød	Grå	Gul	Rød
5. Avfall fra egen drift	Gul	Gul	Rød	Gul	Gul	Gul	Gul	Rød	Gul	Gul	Rød
6. Forretningsreiser	Gul	Grå	Grå	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul
7. Ansattes pendling	Gul	Grå	Grå	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul
8. Leide lokaler/utstyr	Gul	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå
9. Nedstrøms transport og distribusjon	Grå	Grå	Rød	Rød	Grå	Gul	Grå	Rød	Grå	Grå	Grå
10. Foredling av solgte produkter	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå	Rød	Grå	Gul	Grå	Grå	Grå
11. Bruk av solgte produkter	Grå	Grå	Grå	Rød	Grå	Rød	Grå	Gul	Grå	Grå	Rød
12. Avhending av solgte produkter	Grå	Grå	Gul	Rød	Grå	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå	Rød
13. Utleide lokaler/utstyr	Gul	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå	Grå	Gul
14. Franchiser	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå
15. Investeringer	Rød	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul

III. Bærekraftsdirektivet (CSRD)

CSRD bygger på internasjonale rapporteringsstandarder og rammeverk, som GHG-protokollen, GRI og TCFD. CSRD omfatter tolv standarder: de generelle

rapporteringsprinsippene og kravene i ESRS 1 og 2, miljøstandardene E1–E5, standardene S1–S4 for sosial bærekraft og G1 som omhandler forretningsatferd.

		ESRS 1: Generelle krav					ESRS 2: Generelle rapporteringskrav				
		Miljø					Sosial				Styring
Tema		E1: Klimaendringer	E2: Forurensing	E3: Vann og marine ressurser	E4: Biodiversitet	E5: Ressursbruk og sirkularitet	S1: Egen arbeidskraft	S2: Arbeidere i verdikjeden	S3: Berørte lokalsamfunn	S4: Forbrukere og sluttbrukere	G1: Forretnings-etikk
Bærekraftsforhold (ESG-forhold)	Eksempler på undertema i henhold til CSRD	Tilpasning til klimaendringer	Forurensing av luft, vann og jord	Vann: vannforbruk, vannuthenting, vannutslipp	Påvirkning på artens tilstand	Ressurstilførsel	Arbeidsforhold	Arbeidsforhold i verdikjeden	Økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	Informasjon	Forretningskultur
		Redusere klimaendringer	Forurensing av levende organismer og matkilder	Marine ressurser: utslipp til hav, forbruk av marine ressurser	Påvirkning på økosystemer	Ressursuttømming	Likebehandling og muligheter for alle	Tilgang til like muligheter	Sivile og politiske rettigheter	Personvern og sikkerhet	Beskyttelse av varslere
		Energi	Stoffer som gir grunn til bekymring		Avhengighet av økosystemer	Avfall	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Urfolks rettigheter	Sosial inkludering	Korrupsjon og bestikkelser
		Stoffer som gir stor grunn til bekymring								Dyrevelferd	
		Forurensing i form av mikroplast								Politisk engasjement og lobbyvirksomhet	
										Håndtering av relasjoner med leverandører og betalingspraksis	

IV. ESRS E1 – rapporteringsstandarden for klima

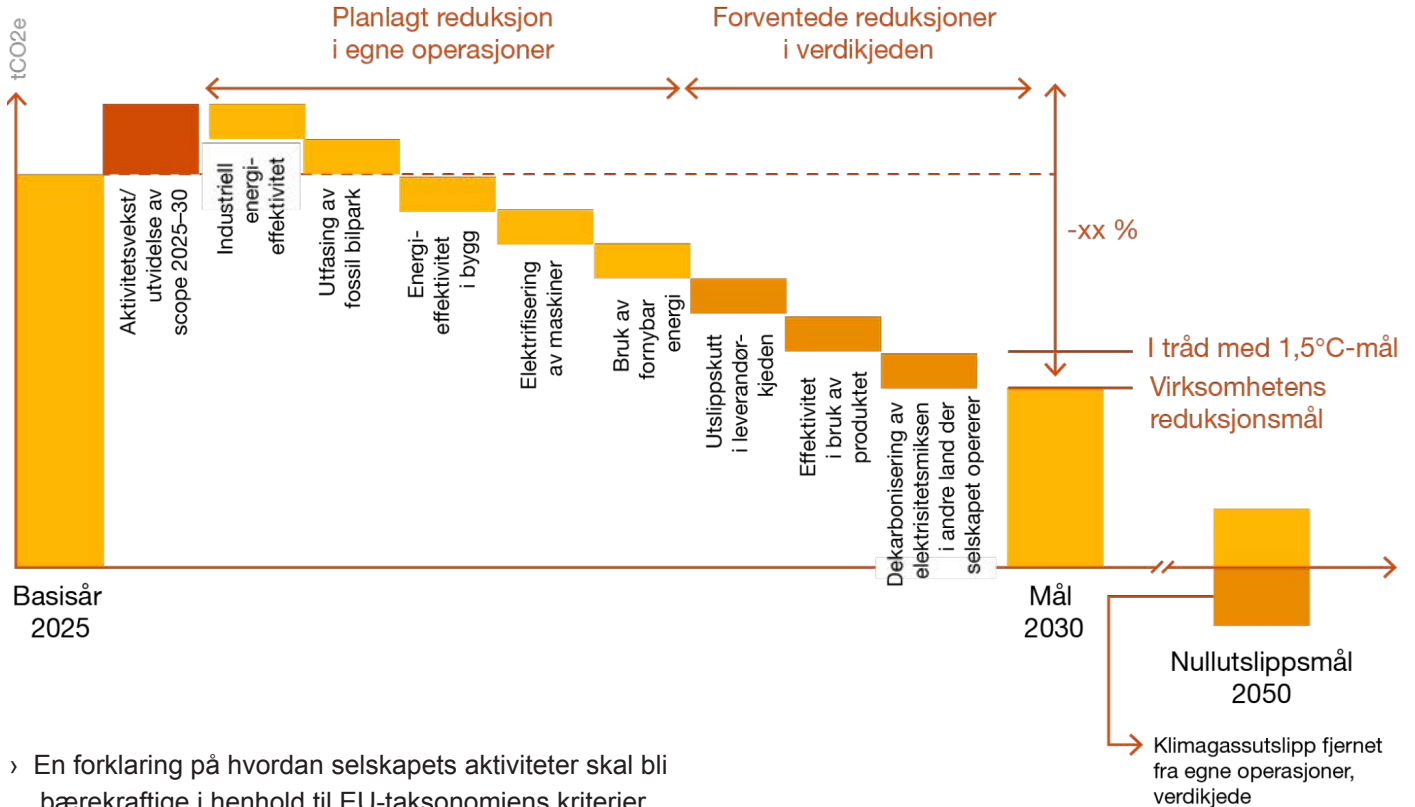
ESRS E1 er standarden for klimapåvirkning og -tilpasning, og klima vil være et vesentlig tema for de fleste selskaper. Dersom et selskap ikke har inkludert klima som et vesentlig tema i bærekraftsrapporteringen, må de begrunne hvorfor. Under ESRS E1 må selskapene rapportere på ulike krav knyttet til klimarelatert virksomhetsstyring, strategi, planer, mål og tiltak.

Sammenhengen mellom rapporteringskravene i ESRS E1 og pilarene i en helhetlig klimastrategi, basert på endelige standarder publisert fra EU-kommisjonen 31.7.23.

Et av de viktigste kravene omhandler klimaomstillingsplanen (transition plan) til selskapet, for å sikre at selskapets forretningsmodell og strategi er i tråd med Parisavtalens 1.5-gradersmål. Som en del av dette kravet skal selskapene blant annet rapportere på:

- › Tallfestede mål for utslippskutt i tråd med Parisavtalen
- › Hvilke tiltak selskapet planlegger for å nå målene
- › Informasjon om hvordan omstillingsplanen skal finansieres

- › En forklaring på hvordan selskapets aktiviteter skal bli bærekraftige i henhold til EU-taksonomiens kriterier
- › En redegjørelse av hvordan selskapet ligger an i henhold til målene og planen

For de fleste norske selskaper som omfattes av CSRD betyr dette at både omfanget og kvaliteten på klimarapporteringen må heves betraktelig. Det blir spesielt viktig at selskaper utarbeider fullstendige klimaregnskap inkludert vesentlige Scope 3-utslipp, for å danne et så godt underlag for videre arbeid med klima som mulig. Ovenfor er en illustrasjon hentet fra ESRS E1 som viser hvordan et selskap kan fremstille sin egen omstillingsplan i rapporteringen.

Beskrivelse av sentrale ord og benevnelser

Absolutte utslipp: Summen av klimagasser som slippes ut i atmosfæren.

Basisår: Et valgt år som en virksomhet har satt som utgangspunkt for å måle endringer og sette nye målsetninger.

CDP: En organisasjon som gir karakter til virksomheters klimaarbeid basert på informasjon virksomheten legger inn i CDP-portalen.

CO₂: Karbondioksid er en av de syv klimagassene som er definert i Kyoto-avtalen, og er den klimagassen det er størst utslipp av i verden.

CO₂-ekvivalenter (CO₂ e): Flere gasser bidrar til menneskeskapte klimaendringer. GHG-protokollen definerer syv klimagasser (CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs, NF₃, SF₆) som alle har ulikt oppvarmingspotensiale. For at de skal kunne summeres til ett tall i klimaregnskap omregnes utslippene til CO₂-ekvivalenter.

EUs Low Carbon Benchmark: EU har laget krav for fond som ønsker å markedsføre seg som at de oppfyller målene i Parisavtalen. Disse kravene inkluderer en årlig utslippsreduksjon på minst 7 %. Dette er grensen vi bruker i våre kriterier for hvorvidt et selskap har kuttet i henhold til Parisavtalen.

Karbonintensitet/utslippsintensitet: Et mål på hvor mye klimagasser som slippes ut i forhold til et bestemt aktivitetsmål, f.eks. omsetning eller produksjonsmengde.

Klimanøytralitet: Klimanøytralitet, eller netto null utslipp, oppnås når menneskeskapte utslipp av klimagasser balanseres av fjerning av klimagasser over en spesifisert periode.

Klimarisiko: Risikoen knyttet til om vi enten lykkes eller ikke lykkes med 1,5-gradersmålet, og deles inn i to kategorier: 1) Fysisk risiko, for eksempel akutte hendelser som flom eller varige klimaendringer som økt havnivå, og 2) Overgangsrisiko, for eksempel ny teknologi eller strengere klimakrav

Klimascenarioer: Innen klimarisiko brukes scenarioer som utgangspunkt for vurderinger - for eksempel ved å vurdere hvordan selskapets forretningsmodell vil fungere i en 4-graders verden eller i en verden som har oppnådd 1,5-gradersmålet.

Lokasjonsbasert metode og markedsbasert metode: Scope 2 skal beregnes i henhold til to metoder, der førstnevnte baserer beregningene på strømmiksen der selskapet ligger og sistnevnte beregnes basert på hvorvidt virksomheten har kjøpt opprinnelsesgarantier for strømbruket sitt.

Naturrisiko: Risikoen for strategiske og økonomiske konsekvenser for selskaper og samfunn når tap av natur, eller overgangen til et samfunn hvor bruk av natur er innenfor jordens tålegrenser, endrer forutsetningene og rammene for næringsvirksomhet og økonomien.

Science Based Targets initiative (SBTi): Et initiativ for å få virksomheter til å sette egne klimamål basert på det vitenskapen sier må til for å nå 1,5-gradersmålet. SBTi har definert rammeverk for hvor mye man må redusere utslipp for å oppnå målsetningene.

Scope 1: Direkte utslipp via driftsmidler som virksomheten har operasjonell kontroll og/eller eierskap over.

Scope 2: Indirekte utslipp fra virksomhetens innkjøpte energi.

Scope 3: Indirekte utslipp i virksomhetens oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

SOx, NOx og svevestøv: Partikler som ikke regnes som klimagasser, men som kan gi regional og lokal luftforurensning.

Vesentlige utslipp: Alle utslipp som utgjør en betydelig del av selskapet sitt totale utslipp. En vanlig grense for å vurdere om noe er vesentlig er 5 %; om en utslippskilde står for over 5 % av totalen blir den regnet som vesentlig.

Pål Bakke

Partner, Leder PwC Innlandet

PwC Innlandet

pal.bakke@pwc.com

Nina Harvei Sandvold

Senior Manager, Leder CFO Solutions

PwC Innlandet

nina.harvei@pwc.com

Sverre Sørbye Larsen

Senior Associate, Bærekraftsrådgiver

PwC Innlandet

sverre.larsen@pwc.com

